

30. července 2024

U podmínek PRV zvítězil zdravý selský rozum, podpoří se většina klasických farem až do 2500 hektarů

Program rozvoje venkova má sloužit jako zásadní nástroj k podpoře konkurenceschopnosti českého zemědělství. Posledních několik měsíců se ale jevilo, že letošní nově navrhovaná opatření ministerstva zemědělství ve své podstatě výrazně omezí malým podnikům a zejména mikropodnikům možnost uspět se svými investičními projekty. Asociace soukromého zemědělství ČR takovou situaci považovala za naprosto nepřijatelnou a jasně se za tyto podniky postavila. Se svými návrhy našla pochopení a podporu v rámci koaličních stran. Velmi dobrou zprávou tedy je, že se v blízkém se 4. kole zemědělských investic podařilo nakonec udržet posílení pozic všech typů podniků cca až do 2500 hektarů tak, jak byla původní očekávání zemědělské veřejnosti.

Statky menší velikosti jsou nezbytné pro zemědělství, ale svou lokálností také pro venkov, potravinovou bezpečnost a zdravou krajinu. Tak to ve svém programovém prohlášení řekla i vláda, která se zavázala taková hospodářství podporovat. Jedním z prostředků, jak toho docílit, je Program rozvoje venkova (PRV). Ten má poskytovat investice, které posílí konkurenceschopnost podniků, a má i povzbuzovat mladé lidi, aby se začali zemědělství věnovat. Na podzim půjdou na hlavní investiční titul v PRV 3 miliardy korun, o které budou moci zemědělci žádat v rámci svých projektů. Půjde o významnou část z 9 miliard celkově plánovaných prostředků a je předpoklad, že každé další kolo již bude disponovat podstatně nižším objemem financí, které již budou z větší části vyčerpány. O to více byla situace s přípravou podmínek aktuálního kola příjmu žádostí vážnější a s hlavním smyslem PRV to začalo vypadatbledě.

Projekty od zemědělců mají, jak známo, v této oblasti podpor šanci na úspěch především na základě toho, jak vysoký počet preferenčních bodů získají. Ten se nyní odvíjí mimo jiné i od velikosti podniku, který o podporu žádá, protože právě velikost podniku je jedním z hodnocených kritérií. V nedávné době vyšel z ministerstva zemědělství návrh na novou podobu nastavení toho, jak se budou žádosti posuzovat. V předchozím kole dostávaly nejvíce bodů logicky ty podniky, které jsou nejmenší. Mikropodniky v rámci „preferenčních kritérií“ dostaly 4 body, malé podniky 3 a střední podniky body 2. To odpovídalo smyslu a účelu celého PRV. V posledních měsících ovšem ministerstvo navrhovalo, aby se situace obrátila a nejvíce bodů by získaly střední podniky, a to dokonce 8 a se snižující se velikostí by se snižovaly preferenční body. Ve výsledku by pak program jasně upřednostňoval reálně velké holdingy, což je ale proti smyslu vládního prohlášení.

Zde je dobré zdůraznit a připomenout jednu podstatnou věc. Zatímco u hodnocení dopadů přímých plateb se kategorie velikosti podniků odvíjí podle výměry, u investičních opatření v PRV platí všeobecná pravidla, kde se velikost podniků posuzuje podle počtu zaměstnanců. Mikropodniky mají do 10 zaměstnanců, malé do 50, střední do 250 a velké nad 250 zaměstnanců. Malý podnik podle této definice tedy může klidně obhospodařovat i 2500 hektarů a střední třeba až 20 tisíc hektarů. Přitom průměrná velikost zemědělského podniku v EU v roce 2020 činila 17,4 hektary. Zároveň jen 18

procent zemědělských podniků splňovalo podle odhadů tuto velikost nebo byly větší. Skoro dvě třetiny zemědělských podniků v EU totiž také měly podle informací z daného roku rozlohu menší než 5 hektarů. To znamená, že menší hospodářství jsou nejběžnější a zároveň základní a nejrozšířenější formou evropského zemědělství. A plyne z toho ještě jedna věc: dokonce i oficiálně „malý“ podnik, který by měl například 2500 hektarů, přesahuje 500krát velikost většiny zemědělských podniků v EU.

Pokud se tedy ASZ ČR zasazuje za to, aby tato vláda ukončila předchozí praxi v upřednostňování velkých hráčů, jsou tím myšleny skutečně jen obří podniky a agroholdingy, nikoli klasické zemědělské podniky typu zemědělských družstev nebo z nich odvozených akciových společností v případě, že nejsou dále majetkově propojeny s dalšími podniky. Původní návrh ministerstva na změnu nastavení pravidel, který byl v předchozích měsících projednáván v rámci pracovních skupin a monitorovacího výboru znamenal, že by se z Programu rozvoje venkova stal další VIP klub velkých agrárních bossů. Za daného nastavení by nejvíce, tedy 8 bodů dostaly „střední“ podniky, což ale v PRV reálně znamená, že by byly výrazně privilegovány i podniky, jejichž velikost přesahuje například 10 tisíc hektarů. PRV by se tak zásadně vzdánilo svému smyslu a poslání – podporovat konkurenceschopnost, a tedy i pestrost a širší množství podniků.

ASZ ČR se proto v této klíčové věci rozhodla velmi intenzivně postavit proti plánovaným změnám. Stejný pohled měli i zástupci čtyř ostatních stran vládní koalice, kteří také upozorňovali na nesprávné návrhy v nastavení PRV. Vznikl tak důrazný apel na ministerstvo zemědělství, ke kterému ASZ ČR současně předložila konkrétní návrh nastavení pravidel. Kromě podnětů k dalším dílčím aspektům kladla Asociace důraz na bodové ohodnocení. Mikropodnikům (tedy do výměry cca 500 ha) navrhovala přiznat nejvíce, čili 8 bodů, malým podnikům (do cca 2500 ha) 6 bodů a střední podniky (nad cca 2500 ha) doporučila v tomto ohledu nezvýhodňovat, což ale neznamená, že by nemohly žádat o podporu. V této souvislosti navíc vzniklo samostatné bodové kritérium, které podpoří podniky od 150 hektarů do 2500 hektarů. Současně ale bude zachována i kategorie a obálka pro podniky do 150 hektarů a projektů do 2 milionů, což celkově znamená, že nebudou vyloučeny ani ty nejmenší podniky. Důsledné předkládání takového typu požadavků souvisí s dlouhodobou činností ASZ ČR, která s vládou komunikuje a spolupracuje na tom, aby bylo přijaté programové prohlášení skutečně naplňováno.

Výsledek uskutečněných jednání je tedy v rámci investičních podpor 4. kola zcela určitě pozitivní. Ukázalo se, že ministr zemědělství Marek Výborný vyslyšel apely na význam zachování PRV tak, aby byl zdroj investic určen pro nejširší škálu podniků, tedy především pro malé podniky a mikropodniky. Jedná se o velký úspěch a důležitý krok pro české zemědělství. Kromě toho se v programu podařilo i díky apelu ASZ ČR zanechat také bodové preference pro přírodně znevýhodněné oblasti (ANC) a ministerstvo rovněž vrátilo do nastavení i bodové zvýhodnění podpory mladých zemědělců, které původně překvapivě navrhovalo zrušit. Zároveň byly zcela zrušeny body za dosaženou výši sociálních odvodů, které ASZ ČR dlouhodobě považovala za zbytečnou byrokracii a za další zvýhodnění reálně velkých podniků. Bohužel ministr zemědělství nevyslyšel návrhy na snížení maximálních stropů dotací z 30 milionů na polovinu, kterou mu ASZ ČR opakovaně předkládala z důvodu očekávaného převisu žádostí nad finanční alokací. Toto snížení by totiž pomohlo výrazně rozšířit okruh úspěšných žadatelů a pokrýt více projektů. Na druhou stranu ale ministr akceptoval návrh na zvýhodnění podniků, které v předchozím kole neuspěly z důvodu nedostatku peněz, tudíž lze předpokládat, že by konečně mohly

z části uspět i jiné podniky, než ty které čerpají dotace na investice opakovaně. Posledním hlavním opatřením, které ASZ požadovala, bylo, aby se stát důsledně věnoval problému rostoucí majetkové propojenosti jednotlivých podniků mezi sebou a byl schopen sledovat, komu prostředky reálně jdou a podle toho nastavit určitá omezení, aby několik málo majetkových skupin, které si postupně systematicky skupují a parcelují zemědělský majetek v této zemi, nemohlo ovládnout a vyčerpat nejen toto, ale i všechna další kola investičních žádostí. Doufejme, že přijatá opatření na MZe budou i tento problém v PRV efektivně řešit.

Hlavní přínos celého jednání k aktuálnímu nastavení PRV ale podle názoru ASZ ČR spočívá v tom, že se podařilo uhájit princip, že tento klíčový investiční nástroj nebude sloužit jen vybraným okruhům podniků a naopak bude pomáhat klasickým podnikům. Podařilo se také rozbít snahu některých zástupců nevládních organizací zastupujících zejména velké podniky, kteří se snažili podsunout vládě a veřejnosti jakousi potřebu kompenzovat zvýšenou redistributivní platbu právě nastavením podmínek PRV opět pro velké podniky.

Je třeba zdůraznit, že ačkoli ASZ ČR zastupuje především menší sedláky, současně usiluje o funkčnost celého zemědělského sektoru a v tomto smyslu uplatňuje i svůj vliv. A je třeba také konstatovat, že díky objektivnímu a rozumnému přístupu většiny zemědělských zástupců koalice je tak možné postupně formovat lepší a funkční nastavení českého zemědělství. Je důležité, aby zástupci vlády a zástupci selského stavu komunikovali, naslouchali si a utvářeli pravidla prostřednictvím dialogu. Nejedná se tak o úspěch pouze pro sedláky, ale také pro samotnou vládu, která díky těmto opatřením splnila další bod svého programu. ASZ ČR dodala podložené argumenty a stála za principy, které považuje za klíčové pro celé zemědělství. Stále platí, že největší selská stavovská organizace v ČR je konstruktivním partnerem koalice, jenž je kritický, ale který dokáže trpělivě vyjednávat a prosazovat zájmy sedláků cestou dialogu.

Mgr. Ing. Jaroslav Šebek, předseda Asociace soukromého zemědělství ČR

Ing. Jan Štefl, místopředseda Asociace soukromého zemědělství ČR

Kontakt:

Šárka Gorgoňová, ředitelka kanceláře ASZ ČR

tel.: 604 849 294, e-mail: sarka.gorgonova@asz.cz

Asociace soukromého zemědělství ČR je dobrovolnou stavovskou a profesní organizací soukromých zemědělců v České republice. Veškerá její činnost vychází z respektování starých selských tradic a přesvědčení o perspektivě rodinných farem jako základu moderního evropského zemědělství a živého venkova. Počet členů Asociace soukromého zemědělství ČR činí 7 500 sdružených v současné době v 40 regionálních a 9 členských organizacích plošně po celém území země. Tyto podniky obhospodařují necelých 40 procent zemědělské půdy v ČR a podílí se zhruba čtvrtinou na celkové tvorbě zemědělského HDP. Více informací na www.asz.cz.